

Ny förordning om nationell digital infrastruktur

Bilaga till slutredovisning Förslag till långsiktig utveckling och förvaltning av Ena

Datum 2025-01-31

Diarienummer Fi2024/01455

Diggs ärendenummer 2024-4511

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås en ny förordning om nationell digital infrastruktur, som reglerar ett ramverk för styrningen av nationell digital infrastruktur. I promemorian föreslås också ändringar i förordning med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning, Digg.

Promemorian har tagits fram av Digg inom ramen för regeringsuppdraget till Digg att utreda hur Sveriges digitala infrastruktur bör utvecklas och förvaltas, i vilket det ingår att identifiera behov av författningsändringar i strategiskt viktiga digitaliseringsinitiativ.¹ Promemorian utgör bilaga till huvudrapporten *Förslag till långsiktig utveckling och förvaltning av Ena* där Digg beskriver den nationella digitala infrastrukturens långsiktiga utveckling och vilka finansieringsbehov som finns för de olika delarna inom infrastrukturen.

Förordningen som föreslås reglerar den nationella digitala infrastrukturen och Diggs ansvar för infrastrukturen. Infrastrukturen ska bestå av digitala lösningar, så som system och tjänster, samt andra lösningar, som ska främja säker, effektiv och ändamålsenlig datadelning och digitalisering för offentliga aktörer samt att ge bättre digital service till enskilda. Diggs ansvar för infrastrukturen ska bestå av att samordna arbetet, långsiktigt planera för infrastrukturens innehåll och utveckling, med beaktande av totalförsvarets behov. Myndigheten har också det övergripande ansvaret att säkerställa att de delar som ingår i infrastrukturen är interoperabla.

Förordningen reglerar också en skyldighet för andra statliga myndigheter som planerar för att tillhandahålla en digital lösning ska bedöma om lösningen är nödvändig i förhållande till vad den nationella digitala infrastrukturen innehåller och i annat fall använda den nationella digitala infrastrukturen.

---

¹ Finansdepartementet, Uppdrag till Myndigheten för Digital förvaltning att utreda hur Sveriges digitala infrastruktur bör utvecklas och förvaltas, 2024-06-20 Fi2024/01455.

Innehållsförteckning

Ny förordning om nationell digital infrastruktur	1
Promemorians huvudsakliga innehåll	2
Innehållsförteckning	3
1 Författningsförslag	4
1.1 Förslag till förordning om nationell digital infrastruktur	4
1.2 Förslag till förordning om ändring i förordning med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning	6
2 Det statliga åtagandet för nationell digital infrastruktur	7
2.1 Ena – Sveriges digitala infrastruktur	7
2.2 En kort historisk tillbakablick	8
2.3 Det statliga åtagandet för digital infrastruktur är otydligt	8
2.4 En reform för datadelning	9
3 Ny förordning om nationell digital infrastruktur	11
3.1 Förordningens innehåll och syfte	11
3.2 Vad infrastrukturen består av	13
3.3 Diggs ansvar för den nationella digitala infrastrukturen	16
3.4 Infrastrukturens ingående delar	20
3.5 Infrastrukturen ska vara utgångspunkten för statens digitala lösningar	22
3.6 Ändring i Diggs instruktion	23
4 Tidpunkt för ikraftträdande	25
5 Konsekvenser	26
5.1 Berörda av förslaget	26
5.2 Alternativ som vi har övervägt	26
5.3 Kostnader och nyttor	28
5.4 Skyldigheter som följer av anslutning till den europeiska unionen	29

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till förordning om nationell digital infrastruktur

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser om den nationella digitala infrastrukturen.

2 § Denna förordning är meddelad med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

Infrastrukturens syfte och innehåll

3 § Syftet med den nationella digitala infrastrukturen är att främja säker, effektiv och ändamålsenlig datadelning och digitalisering för offentliga aktörer samt att ge enskilda bättre digital service.

4 § Den nationella digitala infrastrukturen tillgodoser behov som är gemensamma för offentliga aktörer. Den kan bestå av digitala lösningar såsom system och tjänster samt andra lösningar. Lösningarna ska främja säker, effektiv och ändamålsenlig datadelning och digitalisering för offentliga aktörer.

Ansvar för infrastrukturen och för delar som ingår i infrastrukturen

5 § Myndigheten för digital förvaltning ansvarar för att samordna arbetet med den nationella digitala infrastrukturen och för att långsiktigt planera för dess innehåll och utveckling. Vid sådan planering ska totalförsvarets behov beaktas.

Myndigheten har också det övergripande ansvaret för att säkerställa att de delar som ingår i infrastrukturen är interoperabla.

Senast den 31 mars varje år ska Myndigheten för digital förvaltning redovisa resultatet av planeringen samt de utvecklingsbehov som myndigheten har identifierat till regeringen.

6 § Myndigheten för digital förvaltning bestämmer, efter samråd med den myndighet som tillhandahåller en viss lösning, om den ska ingå i den nationella digitala infrastrukturen.

Myndigheten för digital förvaltning ska fortlöpande föra en förteckning över vilka lösningar som ingår i den nationella digitala infrastrukturen.

7 § Myndigheter som tillhandahåller lösningar som ingår i den nationella digitala infrastrukturen ansvarar för sina respektive lösningar. Sådant ansvar följer av annan författning.

Statliga myndigheters digitala lösningar

8 § Myndigheter under regeringen som planerar för att tillhandahålla en digital lösning ska bedöma om lösningen är nödvändig i förhållande till vad den nationella digitala infrastrukturen innehåller och i annat fall använda den nationella digitala infrastrukturen.

Vid en sådan bedömning som avses i första stycket ska myndigheten beakta perspektiven om säkerhet, effektivitet och ändamålsenlighet för datadelning och digitalisering.

Skyldigheten i första stycket gäller inte för Regeringskansliet, Säkerhetspolisen, Fortifikationsverket, Försvarshögskolan samt myndigheter som hör till Försvarsdepartementet.

1.2 Förslag till förordning om ändring i förordning med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning

Härigenom föreskrivs i fråga om förordning (2018:1486) med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning att 1 § ska ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Myndigheten för digital förvaltning ska samordna och stödja den förvaltningsgemensamma digitaliseringen i syfte att göra den offentliga förvaltningen mer effektiv och ändamålsenlig.

Med den offentliga förvaltningen avses i denna förordning kommuner, regioner och statliga myndigheter, med undantag för Regeringskansliet, Säkerhetspolisen, Fortifikationsverket, Förvarshögskolan samt myndigheter som hör till Försvarsdepartementet.

Myndigheten ska ansvara för den *förvaltningsgemensamma* digitala infrastrukturen *enligt 3–5 §§*.

Myndigheten ska ansvara för den *nationella* digitala infrastrukturen.

2 Det statliga åtagandet för nationell digital infrastruktur

2.1 Ena – Sveriges digitala infrastruktur

Den statliga nationella digitala infrastrukturen, som kallas för *Ena – Sveriges digitala infrastruktur*, har successivt etablerats sedan 2018. Ena bygger på idén om att staten behöver tillhandahålla vissa grundläggande lösningar som tillgodoser de behov som är gemensamma för offentliga aktörer i deras datadelning och digitalisering.

I Ena samlas gemensamma lösningar, både digitala lösningar och andra lösningar. Med digitala lösningar avses system och tjänster. Andra lösningar kan vara ramverk, standarder och specifikationer, såsom interoperabilitetslösningar för datadelning och lösningar för digitalisering. Lösningarna inom Ena stöttar Sveriges offentliga aktörer till säker, effektiv och ändamålsenlig digitalisering och datadelning, och ger enskilda bättre digital service. Detta utgör det statliga åtagandet för nationell digital infrastruktur. När staten tillgodoser behov genom gemensamma lösningar innebär det att aktörer inom offentlig sektor sparar tid och pengar som annars läggs på att de ska utveckla egna lösningar. Ena tillgodoser de förvaltningsgemensamma behoven, och ska utgöra grunden för sektorsspecifika infrastrukturer, som exempelvis infrastruktur för hälsa, vård och omsorg.

Arbetet med den nationella digitala infrastrukturen leds av Digg men görs i nära samverkan med andra offentliga aktörer. Lösningarna inom infrastrukturen tillhandahålls av olika statliga myndigheter.

Arbetet med den statliga infrastrukturen har företrädesvis skett med stöd av de regeringsuppdrag som löpande har givits Digg och de andra statliga myndigheterna sedan 2018. Regeringens styrning av Ena har således främst skett genom regeringsuppdrag.² Den rättsliga reglering som finns för infrastrukturen idag finns närmast i 1 § förordning (2018:1486) med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning som reglerar att myndigheten ansvarar för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen enligt 3–5 §§³ i instruktionen. Vad ansvaret för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen innebär, utöver att ansvara för de olika delarna som regleras i 3–5 §§ framgår inte av instruktionen.

---

² En fullständig genomgång av de regeringsuppdrag som getts Digg och andra myndigheter för etableringen av infrastrukturen finns i kapitel 6.4 *En reform för datadelning* (SOU 2023:96).

³ Av 3–5 §§ instruktionen följer i korthet bland annat ansvar för tillgång till infrastruktur och tjänster för elektronisk identifiering och underskrift, de svenska förbindelsepunkterna för gränsöverskridande elektronisk identifiering, ansvar för förvaltningsgemensam digital infrastruktur för säker digital kommunikation, att främja användningen av den myndighetsgemensamma infrastrukturen för digital post, samordna frågor om gemensamma standarder m.m., främja elektroniska inköpsprocesser, stöd och information avseende elektroniska fakturor m.m.

2.2 En kort historisk tillbakablick

Vid inrättandet av Digg var avsikten att myndigheten skulle ansvara för att samordna, utveckla, förvalta och tillhandahålla en nationell digital infrastruktur för den offentliga sektorn, samt främja användningen av denna. I infrastrukturen skulle förvaltningsgemensamma digitala tjänster ingå, som tjänster för elektronisk identifiering, betrodda tjänster, säkra elektroniska försändelser från det offentliga till enskilda, elektroniska fakturor och elektroniska beställningar samt standarder, format och specifikationer för informationsutbyte och it-system. Avsikten var också att Digg skulle kunna meddela föreskrifter om nationell digital infrastruktur, såsom tillämpning av standarder, format och specifikationer för informationsutbyte, it-system och grunddata, i den mån detta inte inkräktar på andra myndigheters föreskriftsrätt.⁴

2.3 Det statliga åtagandet för digital infrastruktur är otydligt

Det är tydligt att regeringens ambition har varit att etablera en statlig infrastruktur som ska säkerställa säker, effektiv och ändamålsenlig datadelning och digitalisering. De initiativ som tagits för etableringen av den digitala infrastrukturen, både inrättandet av Digg och de regeringsuppdrag som har givits Digg och andra myndigheter, har emellertid inte åtföljts av tillräcklig rättslig reglering av den nationella digitala infrastrukturen. Detta har lett till att infrastrukturen på totalen saknar den normmässiga förankring som bör finnas för det statliga åtagandet.

Behovet av ett samlat grepp och en tydligare nationell styrning av digital infrastruktur har lyfts fram i flera sammanhang.⁵ I utredningen *En reform för datadelning* konstateras att den bristande styrningen av digitaliseringen har lett till att utvecklingen av digitaliseringen, och särskilt datadelningen, inte sker på ett likformigt eller standardiserat vis.⁶ Regeringen har också uttryckt behoven av tydligare nationell styrning i propositionen till lagen om auktorisationssystem, där man konstaterar att bristen på förvaltningsgemensamma digitala lösningar har lett till myndighetsspecifika lösningar, som skiljer sig från varandra. Detta har resulterat i en ineffektiv ordning för den offentliga sektorn som helhet.⁷

Bristen på styrning av digital infrastruktur leder till en rad problem.

Det statliga åtagandet för nationell digital infrastruktur är otydligt. I det läge där Sverige är idag har befintliga lösningar i och för sig tagits fram efter behov, såsom tjänsterna för Digital post, Säker digital post och Mina ombud. Även om det finns reglering om separata lösningar inom infrastrukturen så finns dock inget utpekad ansvar för övergripande styrning, samordning och långsiktig planering av den nationella digitala infrastrukturen. För att möta framtida behov av digital infrastruktur krävs en långsiktig planering av infrastrukturen som bygger på behov som finns

---

⁴ Dir. 2017:117 Inrättande av en myndighet för digitalisering av den offentliga sektorn.

⁵ Se bl.a. betänkandena Den osynliga infrastrukturen – om förbättrad samordning av offentlig IT-standardisering (SOU 2007:47) och Ett minskat och förenklat uppgiftslämnande för företagen (SOU 2013:80).

⁶ SOU 2023:96 s. 197 f.

⁷ Prop. 2023/24:6 s. 16.

hos offentliga aktörer, som kan tillgodose kommande EU-rättsliga krav och som kan möta totalförsvarets behov. Genom en samlad planering som bygger på en helhetssyn av infrastrukturen, kan infrastrukturen utformas för att på ett så effektivt sätt som möjligt omhänderta olika behov, inbegripet totalförsvarets behov.

Eftersom det statliga åtagandet för nationell digital infrastruktur är otydligt leder det till problem för offentliga aktörer i deras egen verksamhetsutveckling. Offentliga aktörer behöver ges goda förutsättningar för planering av sin verksamhet och kunskap om hur deras behov kan och kommer att tillgodoses genom gemensamma nationella lösningar, så att de inte själva behöver utveckla egna lösningar för att tillgodose sina behov av digitalisering och datadelning. Det behöver vara tydligt och förutsägbart för offentliga aktörer att staten tillhandahåller nationell digital infrastruktur och vad den innehåller och kommer att innehålla.

Bristen på styrning av nationell digital infrastruktur leder till att offentliga aktörer utvecklar egna lösningar, i stället för att använda gemensamt framtagna lösningar som tillgodoser samma behov. Detta trots att statliga myndigheter enligt 3 och 6 §§ myndighetsförordningen (2007:515) är ålagda att hushålla med statens medel och att ta tillvara på vinster för staten som helhet. När statliga myndigheter utvecklar egna lösningar som främst tillgodoser verksamhetens egna behov medför det att lösningarna ofta är utformade på så sätt att de inte kan användas gemensamt. Detta medför effektivitetsproblem för användare, där exempelvis kommuner och regioner måste använda flera olika system för att rapportera uppgifter till olika statliga myndigheter, eller använda olika standarder för datadelning beroende på vem som är mottagare.

Bristen på styrning av digitala lösningar medför också interoperabilitetsproblem. Med interoperabilitet vid datadelning avser vi förmågan att tillhandahålla eller ta del av data genom informationssystem som interagerar med varandra.⁸ För att åstadkomma denna förmåga krävs att lösningar är utformade på gemensamt vis, exempelvis genom samma standarder och specifikationer tillämpas. I detta avseende saknas idag nationell styrning.

Digg kan därmed konstatera att det läge som Sverige är i idag, där den enda regleringen som finns om nationell digital infrastruktur finns i 1 § tredje stycket Diggs instruktion, är otillräcklig i förhållande till de behov som finns av en samlad styrning av nationell digital infrastruktur.

2.4 En reform för datadelning

Förslag för att uppnå högre interoperabilitet vid datadelning har lagts i *En reform för datadelning*.⁹ Lagen och förordningen som föreslås kommer att göra det möjligt för Digg att meddela föreskrifter om flera av de interoperabilitetslösningar som finns inom Ena, vilket innebär att offentlig förvaltning då kommer att behöva använda Enas interoperabilitetslösningar när de tillhandahåller eller tar del av data. Det kommer också vara möjligt att meddela föreskrifter som avser *formerna för hur vissa digitala tjänster inom Ena används*, så som specifikationer för informationsutbytesformat eller för gränssnitt, när dessa tjänster innebär att tillhandahålla eller ta del av data. Lagstiftningen

---

⁸ SOU 2023:96 En reform för datadelning s. 32–34.

⁹ SOU 2023:96 En reform för datadelning s. 32–34.

ger emellertid enligt utredningen inte något stöd för att meddela föreskrifter om obligatorisk användning av Enas digitala tjänster.¹⁰

Den föreslagna lagstiftningen om den offentliga förvaltningens interoperabilitet en viktig del av författningsregleringen av innehållet i den nationella digitala infrastrukturen. Utredningens förslag avser dock endast den offentliga förvaltningens datadelning, och reglerar inte den nationella digitala infrastrukturen på totalen. Att enbart införa utredningens förslag skulle inte läka den brist på styrning av infrastrukturen som idag finns.

---

¹⁰ SOU 2023:96 En reform för datadelning s. 217–218 och s. 256.

3 Ny förordning om nationell digital infrastruktur

3.1 Förordningens innehåll och syfte

Förslag: Förordningen ska innehålla bestämmelser om den nationella digitala infrastrukturen. Syftet med den nationella digitala infrastrukturen ska vara att främja säker, effektiv och ändamålsenlig datadelning och digitalisering hos offentliga aktörer samt att ge enskilda bättre digital service.

3.1.1 Skälen för våra förslag

Det statliga åtagandet, att hålla en nationell digital infrastruktur för att tillgodose behov hos offentliga aktörer och enskilda, behöver ha en tydlig normmässig förankring. Det krävs rättslig reglering av den nationella digitala infrastrukturen som på ett tydligt sätt definierar att den nationella infrastrukturen finns, vad infrastrukturen består av och vad ansvaret för infrastrukturen och för infrastrukturens ingående delar består i. Förordningen ska bilda ett ramverk för infrastrukturen och dess ingående delar, och därigenom komplettera befintlig och kommande reglering som styr statliga myndigheters tillhandahållande av gemensamma lösningar.

Den nationella digitala infrastrukturen ska bestå av lösningar som tillgodoser behov som är gemensamma hos offentliga aktörer, medan de sektorsspecifika behoven ska kunna tillgodoses genom sektorsspecifika infrastrukturer, som exempelvis nationell digital infrastruktur för hälso- och sjukvård¹¹ och Lantmäteriets arbete för en digitaliserad samhällsbyggnadsprocess¹².

Bestämmelser om den nationella digitala infrastrukturen ska reglera ansvar för statliga myndigheter och bör därför lämpligen placeras i en ny förordning. Förordningen ska heta förordning om nationell digital infrastruktur.

Syftet ska utgöra ramarna för infrastrukturen

Syftet med den nationella digitala infrastrukturen ska vara att främja säker, effektiv och ändamålsenlig datadelning och digitalisering för offentliga aktörer. Genom att definiera vad som är syftet med infrastrukturen sätts också ramarna för vad infrastrukturen ska och får innehålla idag och på sikt. Det innebär att infrastrukturen långsiktigt ska planeras för att tillgodose dessa syften och att syftet ska beaktas vid utveckling och förvaltning av de olika lösningarna inom infrastrukturen.

Begreppen säker, effektiv och ändamålsenlig ringar in att offentliga aktörers gemensamma behov ska tillgodoses genom användning av gemensamma lösningar, inte genom att bygga separata, egna lösningar. Genom detta säkerställs kostnadsbesparingar, hög säkerhet och att offentliga aktörer kan

---

¹¹ Se förordning (2013:1031) med instruktion för E-hälsomyndigheten.

¹² Se Lantmäteriet, slutrapport, Förslag till färdplan för att fortsätta digitalisera samhällsbyggnadsprocessen, 2024-04-29, dnr LM2023/060342.

delar data och digitalisera på ändamålsenliga sätt, nämligen för att utföra sina kärnuppgifter. I begreppet effektivt ligger också interoperabilitet och att de olika lösningar som tillhandahålls inom infrastrukturen är interoperabla med varandra och enkla att använda.

Syftet säkert och effektivt linjerar med begrepps användningen i förordningen (2003:770) om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte¹³ och är det begrepp som återkommande har använts för att beteckna infrastrukturen när den har etablerats genom regeringsuppdrag. Effektiv och ändamålsenlig återfinns i Diggs instruktion och avser vad myndigheten ska åstadkomma hos offentlig förvaltning i sin samordning av den förvaltningsgemensamma digitaliseringen.¹⁴

Vidare ska infrastrukturen syfta till att ge enskilda, både privatpersoner och företag, bättre digital service. I detta syfte ligger dels att infrastrukturen kan bestå av lösningar som används av enskilda, som exempelvis Mina ombud, men också att offentliga aktörers service till enskilda förbättras genom användning av infrastrukturens delar.

Begreppet datadelning ska här förstås som förmågan att tillhandahålla data eller ta del av data, det vill säga samma definition av datadelning som i förslag till lag och förordning om den offentliga förvaltningens interoperabilitet.¹⁵

Offentliga aktörer

Den nationella digitala infrastrukturen syftar till säker, effektiv och ändamålsenlig datadelning och digitalisering hos offentliga aktörer. Med offentlig aktör avses här samma krets av aktörer som avses i lag (2023:704) om auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för digital post och lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service (DOS-lagen).

Flera av infrastrukturens ingående delar är emellertid begränsade avseende vilka offentliga aktörer som får använda en viss digital lösning, som exempelvis tjänsten Säker digital kommunikation som riktar sig till verksamheter inom välfärdsområdet som helt eller delvis är offentligt finansierade.¹⁶ Andra lösningar inom infrastrukturen, som exempelvis standarder, ramverk och specifikationer kan användas av alla aktörer. Infrastrukturen som helhet bör emellertid rikta sig till offentliga aktörer, särskilt avseende vilka behov som finns hos dessa och som kan tillgodoses genom infrastrukturens ingående delar (se även avsnitt 3.3.1 om Diggs ansvar för långsiktig planering).

Begreppet nationell digital infrastruktur

Digg har övervägt att använda begreppet *förvaltningsgemensam* digital infrastruktur för att beteckna infrastrukturen. Begreppet förvaltningsgemensam används idag i Diggs instruktion. Begreppet förvaltningsgemensam saknar legaldefinition men används typiskt för att beteckna något som är

---

¹³ Jfr. 2 § förordningen (2003:770) om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte: en myndighet skall i sin verksamhet främja utvecklingen av ett säkert och effektivt elektroniskt informationsutbyte inom den offentliga förvaltningen.

¹⁴ 1 § förordning (2018:1486) med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning.

¹⁵ SOU 2023:96 *En reform för datadelning* s. 31–34.

¹⁶ 3 § 4 förordning (2018:1486) med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning.

geografiskt överskridande, och som överskrider sektorsgränser och förvaltningsnivåer.¹⁷ Offentlig förvaltning avser i 1 § Diggs instruktion kommuner, regioner och statliga myndigheter, med undantag för Regeringskansliet, Säkerhetspolisen, Fortifikationsverket, Försvarshögskolan samt myndigheter som hör till Försvarsdepartementet.

Eftersom den nationella digitala infrastrukturen riktar sig till en bredare krets av aktörer än enbart förvaltningsmyndigheter bör begreppet undvikas. Begreppet nationell avser istället hela Sverige vilket är mer rättvisande för infrastrukturen. Begreppet nationell digital infrastruktur används också i E-hälsomyndighetens instruktion, och avser där infrastrukturen för hälsa, vård och omsorg.¹⁸

3.2 Vad infrastrukturen består av

Förslag: I förordningen ska det regleras att den nationella digitala infrastrukturen tillgodoser behov som är gemensamma för offentliga aktörer. Den kan bestå av digitala lösningar såsom system, tjänster och andra lösningar. Lösningarna ska främja säker, effektiv och ändamålsenlig datadelning och digitalisering för offentliga aktörer.

3.2.1 Skälen för våra förslag

Det ska vara tydligt vilka typer av lösningar som ingår i den nationella digitala infrastrukturen. Vi föreslår därför en bestämmelse som ska utgöra en ram för vad infrastrukturen kan bestå av, nämligen digitala lösningar såsom system, tjänster och andra lösningar. Lösningarna ska främja säker, effektiv och ändamålsenlig datadelning och digitalisering i för offentliga aktörer, vilket utgör ett förtydligande att var och en av lösningarna ska syfta till samma syften som infrastrukturen som helhet, vilket också regleras i förordningen. Vidare ska ramen definiera att infrastrukturen ska tillgodose de behov som är gemensamma för offentliga aktörer.

Regleringen pekar inte ut vilka faktiska lösningar som ingår i infrastrukturen, och innebär ingen skyldighet för någon annan statlig myndighet att en lösning som de tillhandahåller ska ingå i den nationella digitala infrastrukturen.

Tillgodoser gemensamma behov

Den nationella digitala infrastrukturen ska tillgodose de behov som är gemensamma hos offentliga aktörer. Sektorsspecifika behoven ska kunna tillgodoses genom sektorsspecifika infrastrukturer. Genom att förtydliga att infrastrukturens lösningar ska avse de gemensamma behoven hos offentliga aktörer skapas en tydlig distinktion mot behov som endast finns i en sektor och som därför inte ska omhändertas inom den nationella digitala infrastrukturen.

---

¹⁷ Infrastrukturdepartementet, Uppdrag att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte, 2019-12-11, I2019/03306/DF I2019/01036/DF (delvis) I2019/01361/DF (delvis) I2019/02220/DF.

¹⁸ 1 § förordning (2013:1031) med instruktion för E-hälsomyndigheten.

Uttrycket tillgodoser gemensamma behov ligger nära definitionen av nationell interoperabilitetslösning i förslag till lag om den offentliga förvaltningens interoperabilitet där nationell interoperabilitetslösning definieras som en *interoperabilitetslösning som är gemensam för den offentliga förvaltningen*.¹⁹

Digitala lösningar och andra lösningar

Infrastrukturen ska bestå av digitala lösningar, så som system och tjänster och av andra lösningar. En digital lösning kan vara både en digital tjänst och ett digitalt system, för att någon annan, offentlig aktör eller enskild, ska kunna använda genom någon form av anslutning. Digitala lösningar kan användas både genom maskin-maskin-gränssnitt och maskin-människa och kan användas av andra offentliga aktörer och av enskilda, som medborgare och företag. Med andra lösningar avses beskrivande tillgångar, så som ramverk, specifikationer, standarder och interoperabilitetslösningar. Begreppet lösning innefattar sådana interoperabilitetslösningar som avses i förslag till lag och förordning om den offentliga förvaltningens interoperabilitet²⁰ men är inte begränsad till sådana utan kan exempelvis avse lösningar för användning av AI. Gemensamt för samtliga lösningar är att de ska syfta till att främja säker, effektiv och ändamålsenlig digitalisering hos offentliga aktörer, i linje med den nationella digitala infrastrukturens syfte. Syftet är här begränsat jämfört med hur syftet är formulerat för infrastrukturen som helhet i 2 §, där det framgår att infrastrukturen också syftar till att ge enskilda bättre digital service. Skälet till detta är att varje lösning inte i och för sig ska behöva rikta sig till enskilda, utan kan användas endast av offentliga aktörer. I förlängningen leder dock infrastrukturen i sin helhet till förbättrad digital service för enskilda.

Digg väljer att inte definiera några av begreppen i förordningen, men beskriver nedan hur vi har resonerat kring val av begreppen. Digg anser att det inte finns ett tillräckligt starkt behov av definitioner för att det skulle motivera att föra in definitionerna i förordningen. Begreppet ska tolkas brett och avgöras slutligen av huruvida de olika lösningarna syftar till säker, effektiv och ändamålsenlig datadelning och digitalisering.

Begreppet digital lösning

Vi har valt att använda begreppet digital lösning för att beteckna en bred flora av digitala system, infrastrukturer och tjänster. Syftet med begreppet är att ringa in all form av digital funktionalitet som tillhandahålls för att någon annan, offentlig aktör eller enskild, ska kunna använda genom någon form av anslutning. Vi menar här att digitala lösningar som Mina ombud, Digital post, Säker Digital kommunikation, det tekniska systemet för bevisutbyte inom SDG ryms inom begreppet digital lösning. Digg har i sin kommunikation kring Ena valt att kalla dessa för digitala tjänster. För att inte begreppet digital tjänst ska kunna exkludera någon form av lösning har vi valt att inkludera även begreppet system jämte tjänst i vad vi anser kan utgöra digitala lösningar inom infrastrukturen.

---

¹⁹ SOU 2023:96 *En reform för datadelning* s. 32.

²⁰ SOU 2023:96 *En reform för datadelning* s. 32–34.

Användningen av begrepp i regleringen på området mycket splittrad. Som exempel kan nämnas att tjänsten Säker digital kommunikation kallas för infrastruktur i Diggs instruktion²¹, och så gäller även infrastrukturen för digital post²². DOS-lagen använder begreppet digital service och avser ”tjänster eller information som tillhandahålls genom en sådan teknisk lösning som avses i föreskrifter som har meddelats med stöd av 2 §”. Digg har valt att använda begreppet förvaltningsgemensam komponent i sina förslag till författningsreglering för ansvar inom det tekniska systemet enligt SDG-förordningen.²³

Begreppet digital tjänst används också i lag (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster. Esam har i sin tur valt att definiera digital tjänst som *paketerad service eller lösning som erbjuds för att tillgodose ett behov och som förmedlas digitalt*.²⁴

I regeringsuppdraget till Digg avseende Ena²⁵, och i Diggs regleringsbrev för 2025²⁶ används begreppet digital lösning. Reboot-utredningen föreslog att begreppet förvaltningsgemensamma digitala funktioner skulle användas för att beteckna infrastrukturens komponenter, vilket vore att föredra framför digitala tjänster.²⁷ I utredningen *En reform för datadelning* används begreppet digital tjänst.²⁸

Vi har formulerat den bestämmelse vi föreslår för att rymma alla slags system och tjänster som tillhandahålls för datadelning och digitalisering. Det är enligt vår syn inte av betydelse att andra begrepp används i annan författning för att beskriva en viss digital lösning.

Begreppet andra lösningar

Den nationella digitala infrastrukturen ska också innehålla så kallad mjuk infrastruktur, såsom ramverk, standarder och specifikationer. Vi har valt att kalla även dessa för lösningar i förordningsförslaget, men genom formuleringen skapat en tydlig distinktion mellan sådana slags lösningar och de digitala lösningarna.

Enligt vår uppfattning rymmer interoperabilitetslösningar som tas fram och föreskrivs om enligt den kommande lagen och förordningen om den offentliga förvaltningens interoperabilitet²⁹ eftersom sådana interoperabilitetslösningar får anses syfta till säker, effektiv och ändamålsenlig datadelning, i linje med förordningens syfte. De lösningar som vi anser omfattas av begreppet i vår förordning är

---

²¹ 3 § 4 förordning (2018:1486) med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning.

²² 1 § förordning (2018:357) om myndighetsgemensam infrastruktur för digital post.

²³ Myndigheten för digital förvaltning, 2024, Förslag för den svenska anslutningen till EU:s tekniska system för gränsöverskridande utbyte av bevis, Rapport av regeringsuppdrag för den svenska anslutningen till EU:s tekniska system för gränsöverskridande utbyte av bevis, dnr 2024-2183.

²⁴ E-delegationen, Vägledning för digital samverkan v4.1.

²⁵ Finansdepartementet, Uppdrag till Myndigheten för Digital förvaltning att utreda hur Sveriges digitala infrastruktur bör utvecklas och förvaltas, 2024-06-20 Fi2024/01455.

²⁶ Finansdepartementet, Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Myndigheten för digital förvaltning, 2024-12-19, Fi2024/00591 Fi2024/02483 (delvis).

²⁷ SOU 2017:114 *reboot – omstart för den digitala förvaltningen* s. 105.

²⁸ SOU 2023:96 *En reform för datadelning* s. 254.

²⁹ SOU 2023:96 *En reform för datadelning* s. 32-34.

dock inte begränsade till att vara enbart interoperabilitetslösningar. Infrastrukturen ska också kunna innehålla ramverk, specifikationer med mera som syftar exempelvis till organisationers interna datahantering, det vill säga inom ramen för digitaliseringen, så som modeller för AI och god datamognad.

3.3 Diggs ansvar för den nationella digitala infrastrukturen

Förslag: Det ska framgå av förordningen att Myndigheten för digital förvaltning ansvarar för att samordna arbetet med den nationella digitala infrastrukturen och för att långsiktigt planera för dess innehåll och utveckling. Vid sådan planering ska totalförsvarets behov beaktas.

Myndigheten har också det övergripande ansvaret för att säkerställa att infrastrukturens ingående delar är interoperabla.

Senast den 31 mars varje år ska Myndigheten för digital förvaltning redovisa resultatet av planeringen samt de utvecklingsbehov som myndigheten har identifierat till regeringen.

3.3.1 Skälen för våra förslag

Det ska vara Digg som ska ha det övergripande ansvaret för den nationella digitala infrastrukturen. Att det ska vara Digg som har det ansvaret är i linje med myndighetens befintliga ansvar att samordna förvaltningens gemensam digitalisering och myndighetens ansvar att ansvara för förvaltningens gemensam digital infrastruktur.³⁰ Vidare är det i linje med det ansvar som Digg föreslås att få för att meddela föreskrifter om nationella interoperabilitetslösningar enligt förslag till lag och förordning om den offentliga förvaltningens interoperabilitet.³¹

Det ansvar som Digg har för förvaltningens gemensam digital infrastruktur idag är otydligt och bör därför förtydligas i förordningen. Ansvaret ska bestå av ansvar för samordning, planering och återrapportering, interoperabilitetsstyrning och att beakta totalförsvarets behov.

Ansvar för samordning

Eftersom en utgångspunkt för regleringen är att olika statliga myndigheter kan tillhandahålla lösningar inom infrastrukturen, kommer samordning mellan dessa statliga myndigheter att krävas. Med samordning av arbetet avses rent konkret det arbete som sker för att tillhandahålla de gemensamma lösningarna inom infrastrukturen, såsom utveckling och förvaltning av de olika lösningarna.

Ansvar för långsiktig planering

Digg ska ansvara för den långsiktiga planeringen av den nationella digitala infrastrukturen. I ansvaret ska ligga att löpande föra en planering över vilka delar som ska finnas i infrastrukturen på kort och lång sikt. Den långsiktiga planeringen av infrastrukturen ska utgå från de behov som

³⁰ 1 § förordning (2018:1486) med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning.

³¹ SOU 2023:96 *En reform för datadelning* s. 32–34.

myndigheten ska samla in från användare, från sektorsansvariga myndigheter och från omvärldsbevakning. Givetvis ska den långsiktiga planeringen också rymma de särskilda uppdrag som myndigheter har getts av regeringen att ta fram lösningar inom infrastrukturen, som exempel uppdraget som regeringen gett Digg i regleringsbrevet för 2025 att utveckla en sammanhållen infrastruktur för identitets- och behörighetshantering, som ska kunna tillhandahållas inom ramen för Ena.³²

Den långsiktiga planen ska revideras årligen och ska detaljeras i färdplaner på taktisk nivå som beskriver vilka insatser som ska genomföras vid vilka tider. Vi har övervägt att reglera att resultatet av den långsiktiga planeringen ska publiceras på en webbplats men vi anser att det ligger i själva kravet att också hålla planeringen allmänt tillgänglig, varför det inte behöver regleras särskilt.

Skrivningen långsiktig planering återfinns också i Trafikverkets myndighetsinstruktion som reglerar den fysiska infrastrukturen.³³ Samma ansvar ska finnas för den digitala infrastrukturen.

Den långsiktiga planeringen syftar till att

- **Samla in relevanta behov** för att säkerställa att de lösningar som tas fram inom Ena tillgodoser de gemensamma behoven hos offentliga aktörer och behov hos enskilda.
- **Skapa tydlighet** för andra offentliga aktörer om vilka lösningar som kommer att finnas inom infrastrukturen. Detta möjliggör för andra offentliga aktörer att planera sin it-utveckling och digitalisering utifrån vad som kommer att erbjudas inom infrastrukturen vilket medför att deras planering underlättas och att stora kostnadsbesparingar kan göras. Samma resonemang om behov av tydlighet har framförts i utredningen *En reform för datadelning*, som beskriver att Digg tydligt behöver kommunicera vilka nationella interoperabilitetslösningar som är planerade att tas fram.³⁴
- **Utgöra underlag** för regeringen vilka åtgärder som behöver vidtas för att säkerställa de rättsliga och finansiella förutsättningarna för infrastrukturen. Genom att Digg med en längre tidshorisont planerar för vilka tjänster och lösningar som behöver finnas på plats för att tillgodose befintliga och kommande behov så skapas en tydlighet för regeringen i vilka åtgärder som kommer att behöva vidtas.

Totalförsvarets behov ska beaktas

Totalförsvaret är den verksamhet som behövs i händelse av krig. Nationell digital infrastruktur och de olika lösningarna som tillhandahålls inom den är centrala för att offentliga aktörer ska kunna utföra sin verksamhet både i fredstid och ytterst i krigstid. Vidare kan den nationella digitala infrastrukturen innehålla lösningar som möjliggör för enskildas kommunikation med offentliga aktörer både i fredstid och i händelse av krig. Den nationella digitala infrastrukturen ska planeras och utformas för att tillgodose totalförsvarets behov. Ansvaret ligger hos Digg att identifiera dessa

---

³² Finansdepartementet, Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Myndigheten för digital förvaltning, 2024-12-19, Fi2024/00591 Fi2024/02483 (delvis).

³³ 1 § förordning (2010:185) med instruktion för Trafikverket.

³⁴ SOU 2023:96 *En reform för datadelning* s. 239.

behov, i samverkan med andra relevanta aktörer, och att omhänderta dessa i den långsiktiga planeringen.

Övergripande ansvar för interoperabilitet

I syftet att den nationella digitala infrastrukturen ska vara effektiv ligger att de olika digitala lösningarna ska vara interoperabla och därför kan användas gemensamt där det behövs, och där det är enkelt att ansluta till de olika lösningarna. När de är interoperabla så kan de användas gemensamt eller var för sig utan juridiska, organisatoriska, semantiska eller tekniska hinder.³⁵ I Sverige saknas en övergripande interoperabilitetsstyrning vilket har lett till myndighetsspecifika lösningar, som skiljer sig från varandra. Detta har resulterat i en ineffektiv ordning för den offentliga sektorn som helhet.³⁶

Som ett exempel kan en rad olika lösningar, om de är interoperabla, enkelt användas gemensamt. Om tjänster för digital post, meddelandeförmedling och ärendeåterkoppling utformas interoperabelt kan de enkelt integreras i och användas i ett gemensamt gränssnitt, som exempelvis en framtida digital tjänst för medborgarmöte. Ett annat exempel på hur interoperabel tjänstedesign underlättar för digitaliseringen är att det kommer att vara tydligt för de anslutande organisationerna vilka tekniska, semantiska, juridiska och organisatoriska förutsättningar som gäller för anslutning till var och en av de olika tekniska lösningarna. För att uppnå detta menar Digg att utformningen av de digitala lösningar, ska ske utifrån en grundläggande uppsättning av arkitekturprinciper som beskriver hur dessa ska utformas för att anses vara interoperabla. Digg ansvarar idag för det svenska ramverket för interoperabilitet: *Svenskt ramverk för digital samverkan*.³⁷ Ramverket utgör den svenska motsvarigheten till det europeiska ramverket för interoperabilitet, EIF.³⁸ Vissa av de principer som finns i ramverket torde också kunna omsättas till bindande styrning i så kallade nationella interoperabilitetslösningar, vilket Digg föreslås att få mandat att göra, se avsnitt 2.4. Ansvaret för Digg som vi föreslår i förordningen kompletterar således det ansvar som Digg föreslås få enligt lag och förordning om den offentliga förvaltningens interoperabilitet.³⁹

Den skrivning som vi föreslår ska förstås i förhållande till det ansvar som Digg också föreslås få, att föra förteckning över de delar som ingår i infrastrukturen. Det ankommer således på Digg att enbart peka ut något som en del av infrastrukturen om det uppfyller de krav på interoperabilitet som Digg ställer. I praktiken innebär detta att Digg aktivt ska verka för att digitala lösningar också utformas i enlighet med de krav på interoperabilitet som myndigheten ställer.

---

³⁵ Se genomgång av olika definitioner av begreppet interoperabilitet i SOU 2023:96 *En reform för datadelning* s. 38–39.

³⁶ Prop. 2023/24:6 s. 16.

³⁷ <https://www.digg.se/kunskap-och-stod/svenskt-ramverk-for-digital-samverkan>, hämtad 2025-01-15.

³⁸ <https://interoperable-europe.ec.europa.eu/collection/nifo-national-interoperability-framework-observatory/european-interoperability-framework-detail>, hämtad 2025-

³⁹ SOU 2023:96 *En reform för datadelning* s. 32–34.

Uppföljning till regeringen

Digg ska årligen rapportera till regeringen resultatet av planeringen samt de utvecklingsbehov som myndigheten har identifierat. Syftet med rapporteringen är att utgöra underlag för regeringens styrning av den nationella digitala infrastrukturen.

En förutsättning för utvecklingen av infrastrukturen är att det finns finansiella och rättsliga förutsättningar för den utveckling av gemensamma lösningar och stöd som den offentliga förvaltningen behöver. Digg har enligt våra förslag ansvaret för att identifiera behov av utveckling av infrastrukturen och planera för vad Digg anser är lämpligt ska tas fram inom infrastrukturen. Det kommer att krävas att regeringen också bestämmer vilka lösningar som faktiskt ska genomföras, genom finansiering, särskilda uppdrag och vid behov rättsutveckling.

Bestämmelsen speglar regleringen i 11 § förordning (2024:1005) om samordnad och säker statlig it-drift som reglerar att den samordnande myndigheten årligen ska redovisa effekterna för arbetet och när de har saknat förutsättningar att erbjuda en efterfrågad it-driftstjänst.

Andra uppgifter för Digg

Vi har övervägt att reglera att Digg ansvarar för behovsinsamling, för samverkan och för främjande av användning av infrastrukturen. Vi anser inte att det behöver särskilt framgå i den förordning som vi föreslår.

Ansvaret för att samla in behov och för att samverka med andra relevanta aktörer ligger redan i myndighetens befintliga ansvar genom 6 § andra stycket myndighetsförordningen där det framgår att myndigheter ska verka för att genom samarbete med myndigheter och andra ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda samt för staten som helhet. Vi anser att samverkan kring infrastrukturen utgör ett tydligt exempel på en sådan samverkan som ska ske enligt den bestämmelsen. Här kan nämnas att även andra statliga myndigheter genom bestämmelsen har stöd för att delta i samverkan kring den nationella digitala infrastrukturen.⁴⁰ Vidare framgår det implicit av bestämmelsen om återrapportering till regeringen att rapporteringen ska bygga på en strukturerad behovsinsamling som myndigheten behöver genomföra.

Ansvar för främjande av infrastrukturens användning finns delvis reglerat redan i myndighetens instruktion där det framgår att myndigheten ska främja användningen av olika gemensamma lösningar. I dagsläget skulle det innebära en dubbelreglering att också främja användningen av den nationella digitala infrastrukturen som helhet. Därtill ska det anses ingå i ansvaret oavsett om det uttryckligen framgår eller inte.

---

⁴⁰ Jfr. resonemang i SOU 2023:96 *En reform för datadelning* s. 236 f.

3.4 Infrastrukturens ingående delar

Förslag: Myndigheten för digital förvaltning bestämmer, efter samråd med den myndighet som tillhandahåller lösningen, om den ska ingå i den nationella digitala infrastrukturen.

Myndigheten för digital förvaltning ska fortlöpande föra en förteckning över vilka lösningar som ingår i den nationella digitala infrastrukturen.

I förordningen ska det också regleras att myndigheter som tillhandahåller lösningar som ingår i den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen ansvarar för sina respektive lösningar och att sådant ansvar följer av annan författning.

3.4.1 Skälen för våra förslag

Det ska framgå av en förteckning vilka lösningar som ingår i Ena. Idag definieras vad som ingår i den *förvaltningsgemensamma* digitala infrastrukturen direkt genom Diggs instruktion. Genom den modell som vi föreslår kommer det istället att ankomma på Digg, tillsammans med den myndighet som tillhandahåller lösningen, att definiera om något ska ingå i infrastrukturen och ange detta i en förteckning. Vi föreslår ingen reglering om var förteckningen ska föras, men eftersom syftet bland annat är synlighet och användbarhet så ska förteckningen hållas digitalt på en allmänt tillgänglig plats.

Det övergripande syftet med förteckningen är att skapa tydlighet för användare vad som ingår i den nationella digitala infrastrukturen och att skapa tydlighet för andra statliga myndigheter som planerar för tillhandahållande av digitala lösningar vilka sådana som redan finns inom infrastrukturen (se avsnitt 3.5).

Begreppet förteckning används också i förordning om samordnad och säker statlig it-drift och avser där den lista som Försäkringskassan ska föra över vilka it-driftstjänster som ingår i det samlade utbudet.⁴¹ Förteckning används också i Diggs instruktion och avser då den samling av metadata över data som finns tillgänglig för vidareutnyttjande.⁴² Vi anser därför att begreppet förteckning är lämpligt att använda.

I samförstånd

Digg ska samråda med den statliga myndighet som berörs innan myndigheten beslutar att en lösning ska ingå i den nationella digitala infrastrukturen. Det ingår inte i Diggs mandat att fatta beslut om vilka digitala lösningar som andra myndigheter ska tillhandahålla, och möjligheten för Digg att föra in en lösning i förteckningen motsvaras inte av någon *skyldighet* för någon annan aktör att tillhandahålla, eller medge att en befintlig lösning ska ingå i infrastrukturen. I likhet med formerna för samordnad och säker statlig it-drift förutsätts istället att detta är något som de statliga myndigheterna själva kan komma överens om.⁴³

⁴¹ Se 4 § förordning (2024:1005) om samordnad och säker statlig it-drift.

⁴² Jfr 6 a § förordning med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning.

⁴³ Jfr. SOU 2021:97 *Förslag till varaktiga former för statlig it-drift* s. 321 samt 4 § förordning (2024:1005) om samordnad och säker statlig it-drift.

Givetvis kan regeringen också peka på en statlig myndighet att ta fram, utveckla och förvalta en digital lösning genom regeringsuppdrag, regleringsbrev eller författning.

Ansvar följer av annan författning

Den förordning som vi föreslår innebär inte i sig ett rättsligt stöd ur ett legalitetsperspektiv⁴⁴ för att utveckla, ta fram eller förvalta de delar som ingår i infrastrukturen. De rättsliga regler som vi föreslår pekar istället på att ansvaret för infrastrukturens ingående delar ska följa av annan författning, se exempel i avsnitt 3.4.2. Givetvis behöver det inte följa uttryckligen av en författning att en myndighet ska tillhandahålla en viss lösning, men tillhandahållandet ska ha någon form av normmässig förankring.

Skrivningen om ansvar förtydligar också ansvaret som träffar tillhandahållande av en lösning utifrån de rättsregler som generellt träffar en myndighets verksamhet, som exempel reglering om informationshantering, marknadsrätt, cybersäkerhet och beredskap. Att en lösning ingår i infrastrukturen förändrar inte detta ansvarsförhållande och ska därför förtydligas i förordningen.

3.4.2 Exempel på befintliga lösningar som ingår i infrastrukturen

Det finns redan idag ett antal lösningar som tillhandahålls med stöd av annan författning och som Digg anser ingår i den nationella digitala infrastrukturen, som exempelvis tjänsten Säker digital kommunikation, för vilken ansvar följer av Diggs instruktion⁴⁵, infrastrukturen för digital post, för vilken ansvar följer av förordning om förordning (2018:357) om myndighetsgemensam infrastruktur för digital post och metadataförteckning över data som är tillgänglig för vidareutnyttjande, för vilken ansvar följer av Diggs instruktion⁴⁶ Mina ombud som tillhandahålls av Bolagsverket med stöd i regleringsbrev⁴⁷ och kommande förvaltningsgemensamma komponenter för bevisutbyte enligt SDG.⁴⁸ Inom infrastrukturen finns också ett stort antal andra lösningar, som ramverk och specifikationer, som exempelvis Ramverk för nationella grunddata, REST-API-Profilen, DCAT-AP-SE (metadataspecifikation).⁴⁹

---

⁴⁴ Prop. 2016/17:180 s. 57.

⁴⁵ 3 § 4 förordning (2018:1486) med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning.

⁴⁶ 6 a § förordning (2018:1486) med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning.

⁴⁷ Klimat- och näringslivsdepartementet, *Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Bolagsverket*, 2024.

⁴⁸ Digg, *Förslag för den svenska anslutningen till EU:s tekniska system för gränsöverskridande utbyte av bevis*, 2024-12-11, diarienummer: 2024-2183.

⁴⁹ Digg tillhandahåller stöd för datadelning i enlighet med bl.a. 4 § p 2 och 6 § p 2 förordning (2018:1486) med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning.

3.5 Infrastrukturen ska vara utgångspunkten för statens digitala lösningar

Förslag: I förordningen ska det regleras att myndigheter under regeringen som planerar för att tillhandahålla en digital lösning ska bedöma om lösningen är nödvändig i förhållande till vad den nationella digitala infrastrukturen innehåller och i annat fall använda den nationella digitala infrastrukturen. Vid en sådan bedömning ska myndigheten beakta perspektiven om säkerhet, effektivitet och ändamålsenlighet för datadelning och digitalisering.

Skyldigheten ska inte gälla för Regeringskansliet, Säkerhetspolisen, Fortifikationsverket, Försvarshögskolan samt myndigheter som hör till Försvarsdepartementet.

3.5.1 Skälen för våra förslag

Den bärande principen för att staten ska tillhandahålla nationell digital infrastruktur är att det medför ökad säkerhet, effektivitet och ändamålsenlighet i datadelningen och digitaliseringen, genom att tillgodose de gemensamma behoven hos offentliga aktörer med användning av gemensamma lösningar. Utifrån denna princip är det viktigt att statliga myndigheter, istället för att i onödan bygga dubbla infrastrukturlösningar, säkerställer att det som redan finns faktiskt återanvänds.

Vi föreslår därför en bestämmelse som ska reglera att när statliga myndigheter planerar för att införa en digital lösning, som ska användas av andra aktörer än endast den egna myndigheten, ska myndigheten bedöma huruvida det är nödvändigt att tillhandahålla den digitala lösningen, utifrån vad som redan tillhandahålls i den nationella digitala infrastrukturen. Skyldigheten ska enbart avse digitala lösningar såsom system och tjänster, inte avse andra lösningar, såsom ramverk och specifikationer eftersom behovet främst rör digitala lösningar.

När myndigheten gör bedömningen ska den beakta perspektiven om säkerhet, effektivitet och ändamålsenlighet. Om myndigheten då i sin planering upptäcker att det redan finns, eller snart kommer att finnas, en digital lösning inom den nationella digitala infrastrukturen som tillgodoser samma behov, bör myndigheten inte gå vidare med utvecklingen av en sådan digital lösning utan istället använda den nationella digitala infrastrukturen. I många fall kan en statlig myndighet i sin planering upptäcka att den nationella digitala infrastrukturen kan användas i vissa delar av en digital lösning, men att den statliga myndigheten också behöver tillgodose ytterligare sektorsspecifika behov genom ytterligare lösningar. I ett sådant fall är det lämpligt att myndigheten återanvänder det som är möjligt, men i övrigt planerar för att ta fram en digital lösning som tillgodoser det sektorsspecifika behovet. På så vis skapas en tydlig balans för att tillgodose de gemensamma och de sektorsspecifika behoven för den offentliga sektorn, och staten som helhet säkerställer att de digitala lösningar som staten tillhandahåller tillgodoser samtliga behov.

Vi menar att den bedömning som vi föreslår att de statliga myndigheter ska göra redan idag är ett implicit krav på de statliga myndigheterna genom de krav som finns om god hushållning med statens medel i 3 § myndighetsförordning (2007:515) och det ansvar som statliga myndigheter redan har enligt 6 § andra stycket samma förordning där det framgår att myndigheter ska verka för att

genom samarbete med myndigheter och andra ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda samt för staten som helhet.

Bestämmelsen innebär inte att redan befintliga digitala lösningar ska upphöra att tillhandahållas, utan tar sikte på planeringen och utvecklingen av nya digitala lösningar.

Hur en bedömning ska ske

När en statlig myndighet identifierar behov av en digital lösning ska den statliga myndigheten först undersöka om en sådan digital lösning redan tillhandahålls, eller är planerad att tillhandahållas, i den nationella digitala infrastrukturen. Information om vad infrastrukturen innehåller och kommer att innehålla kommer att framgå av en webbplats som Digg ska föra, i enlighet med myndighetens ansvar att föra en förteckning och för långsiktig planering.

En sådan situation kan typiskt sett uppstå när en statlig myndighet planerar för en digital lösning som ska ombesörja behov inom en viss sektor. Om myndigheten finner att en digital lösning redan finns inom den nationella digitala infrastrukturen, som tillgodoser samma behov, ska myndigheten avstå från att ta fram och utveckla en egen lösning, såvida det inte är nödvändigt utifrån perspektiven av säkerhet, effektivitet eller ändamålsenlighet.

Som exempel kan nämnas att där det finns en ombudslösning som offentliga aktörer kan använda för att underlätta ombudshantering, ska en annan statlig myndighet inte ta fram en egen lösning som tillgodoser samma behov, och lika gäller för tjänst för meddelandeförmedling. Det kan förekomma att den statliga myndigheten har behov som delvis kan tillgodoses av den nationella digitala infrastrukturen. I sådant fall bör myndigheten avisera Digg om vilka behov den har och hur infrastrukturen bör utvecklas för att tillgodose dessa behov.

Undantag för vissa myndigheter

Vi föreslår att myndigheterna Regeringskansliet, Säkerhetspolisen, Fortifikationsverket, Försvarshögskolan samt myndigheter som hör till Försvarsdepartementet undantas från den skyldighet som vi föreslår. Att dessa myndigheter undantas linjerar väl med Diggs instruktion, som anger att Digg ska *samordna och stödja den förvaltningsgemensamma digitaliseringen i syfte att göra den offentliga förvaltningen mer effektiv och ändamålsenlig*, där dessa myndigheter är undantagna.⁵⁰

3.6 Ändring i Diggs instruktion

Förslag: Diggs instruktion ska ändras så att 1 § tredje stycket omformuleras till att myndigheten ansvarar för den nationella digitala infrastrukturen.

---

⁵⁰ 1 § första och andra stycket förordning (2018:1486) med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning.

3.6.1 Skälen för våra förslag

Den bestämmelse i Diggs instruktion som avser den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen ska ändras så att det framgår av instruktionen att Digg ansvarar för den nationella digitala infrastrukturen. Regleringen innebär således ett förtydligande av ansvar som Digg får enligt den förordning som vi föreslår och bör framgå av myndighetens instruktion därför att det utgör en central uppgift för myndigheten. Förändringen som vi föreslår innebär också att den rättsliga begränsning som idag finns i Diggs instruktion, att infrastrukturen endast består av det som framgår av 3–5 §§ instruktionen upphävs. Vad som ingår i den nationella digitala infrastrukturen kommer fortsättningsvis att framgå av den förteckning som Digg ansvarar för att föra enligt den förordning som vi föreslår, se avsnitt 3.4.

4 Tidpunkt för ikraftträdande

Förslag: Förslagen ska träda i kraft den 1 januari 2026.

De ändringar som vi föreslår bör träda i kraft så snart som möjligt. Tid behöver ges för beredning av förslaget till berörda aktörer och för intern beredning på regeringskansliet. Tid för ikraftträdande bör vara 1 januari 2026.

5 Konsekvenser

De förslag som vi lägger syftar till att åtgärda de problem som beskrivits i avsnitt 2.3, nämligen att det statliga åtagandet för nationell digital infrastruktur är otydligt. Detta leder till att det saknas en sammanhållen och enhetlig styrning av den nationella digitala infrastrukturen, att offentliga aktörer inte ges förutsättningar för att planera sina verksamheter utifrån vilka lösningar som kommer att finnas i infrastrukturen och att statliga myndigheter utvecklar egna lösningar, i stället för att använda gemensamt framtagna lösningar som tillgodoser samma behov.

5.1 Berörda av förslaget

Förordningen vi föreslår innebär nya uppgifter för Digg. Digg får utökade uppgifter för samordning, planering, uppföljning av den nationella digitala infrastrukturen och för att föra förteckningen över vad som ingår i infrastrukturen samt uppgiften att beakta totalförsvarets behov i planeringen av infrastrukturen.

Statliga myndigheter som tillhandahåller, eller kommer att tillhandahålla, digitala lösningar inom den nationella digitala infrastrukturen berörs på så vis att de förväntas att delta i planeringen och samordningen av infrastrukturens ingående delar, utifrån det ansvar som de själva har. Statliga myndigheter som planerar för tillhandahållande av digitala lösningar, behöver göra en bedömning av huruvida det är nödvändigt att ta fram en digital lösning utifrån om den redan finns i den nationella digitala infrastrukturen.

Offentliga aktörer i övrigt berörs på så vis det är deras behov som ska samlas in och tillgodoses genom den nationella digitala infrastrukturen. För detta syfte kan offentliga aktörer delta i behovsinsamling och annan form av samverkan för den nationella digitala infrastrukturen. Förordningen reglerar emellertid ingen skyldighet för dem.

5.2 Alternativ som vi har övervägt

Vi föreslår ett ramverk för styrningen av den nationella digitala infrastrukturen. Vi presenterar här nedan vilka alternativ vi har övervägt i stället, att inte reglera alls (nollalternativet), att förtydliga Diggs instruktion, att reglera samverkan kring den nationella digitala infrastrukturen och slutligen en samlad reglering av infrastrukturen och dess ingående delar.

5.2.1 Nollalternativet

Alternativet till att införa den förordning som vi föreslår är att kvarstå i det oreglerade läget för infrastrukturen med de följderna som vi har beskrivit i avsnitt 2. Där framgår att det statliga åtagandet för nationell digital infrastruktur är otydligt reglerat vilket medför att statliga myndigheter utvecklar egna lösningar i stället för att använda gemensamma lösningar och där det är otydligt för offentliga aktörer vad de kan förvänta sig för lösningar inom den nationella digitala infrastrukturen. Därtill är Diggs ansvar för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen otydligt.

5.2.2 Förtydligande i Diggs instruktion

Ett alternativ till den förordning som vi föreslår är att endast förtydliga ansvaret för Digg för den nationella digitala infrastrukturen i myndighetens instruktion. Genom att införa en sådan reglering skulle Diggs ansvar för infrastrukturen inskräpas och förtydligas. Vi anser emellertid att regleringen behöver vara styrande även för andra statliga myndigheter, avseende ansvar för en lösning inom infrastrukturen och för att i första hand välja infrastrukturen över att bygga egna lösningar. Därför föreslår Digg istället att bestämmelser om nationell digital infrastruktur ska placeras i en egen förordning.

5.2.1 Förordning om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte

Vi har övervägt att placera bestämmelser om nationell digital infrastruktur i förordningen om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte som i delar syftar till förenklat elektroniskt informationsutbyte⁵¹ och därmed ligger nära syftet med den nationella digitala infrastrukturen. Informationsutbytesförordningen innehåller emellertid bara fem bestämmelser, varav större delen av förordningen reglerar elektroniska fakturor.⁵² Bestämmelserna om infrastrukturen skulle utgöra mer än hälften av förordningens innehåll. Redan detta, att regleringen om nationell digital infrastruktur skulle utgöra merparten av förordningen, motiverar att inte placera bestämmelserna i denna förordning. Därtill ser Digg att infrastrukturen har ett bredare syfte än enbart informationsutbyte, nämligen digitalisering, vilket inte omfattas av informationsutbytesförordningens namn och syfte. Av dessa skäl ser Digg det inte som lämpligt att bestämmelserna placeras i denna förordning.

5.2.2 Reglering om samverkan kring den nationella digitala infrastrukturen

Den reglering som vi föreslår innehåller ingen reglering med skyldigheter för andra statliga myndigheter att delta i samordning och samverkan kring den nationella digitala infrastrukturen. En reglering om samverkan kring digital infrastruktur hade kunnat reglera en skyldighet för vissa statliga myndigheter att delta i samverkan kring nationell digital infrastruktur, i likhet med regleringen i förordning (2019:1283) om rättsväsendets digitalisering.

I stället kommer det att ankomma på Digg att säkerställa samordning och att samverka med andra aktörer, både myndigheter och andra, för att utföra sina uppgifter som vi föreslår enligt förordningen. Vidare förutsätts att statliga myndigheter som tillhandahåller lösningar inom infrastrukturen deltar i den samordning som Digg leder. Vi anser att starka skäl talar för att låta samverkan i övrigt vara oreglerad. Den samverkan som kommer att behöva ske kommer att utvecklas över tid och involvera en rad olika aktörer. Det är således inte lämpligt att på förhand definiera vilka aktörer, exempelvis vilka statliga myndigheter, som ska ingå i en viss samverkan.

---

⁵¹ Se 2 § förordning (2003:770) om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte.

⁵² Se 3–4 §§ förordning (2003:770) om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte.

Digg ser det emellertid som lämpligt att statliga myndigheter med ansvar för sektorsspecifik infrastruktur ska samverka med Digg i frågor som rör nationell digital infrastruktur. En sådan reglering finns idag i E-hälsomyndighetens instruktion⁵³. När fler statliga myndigheter pekas ut för ansvar för sektorsspecifika digitala infrastrukturer kan sådan reglering antingen göras i respektive myndighets instruktion eller i denna förordning.

5.2.3 En samlad reglering av infrastrukturens ingående delar

Vi har övervägt att föreslå att samla all reglering om infrastrukturens ingående delar i en och samma författning, exempelvis i en lag och en förordning. En sådan reglering skulle reglera ansvar för olika lösningar inom infrastrukturen direkt i förordning, i stället för den förteckning som vi föreslår att Digg ska föra. En samlad reglering om alla lösningar inom den nationella digitala infrastrukturen skulle kunna innehålla reglering informationshantering i infrastrukturens ingående delar, så som regler om behandling av personuppgifter och sekretess för uppgifter. En samlad reglering skulle också möjliggöra styrning genom myndighetsföreskrifter avseende de digitala lösningarna.⁵⁴ Slutligen skulle en samlad reglering i lag och förordning möjliggöra reglering om obligatorisk anslutning och användning av den nationella digitala infrastrukturen.

En sådan reglering skulle emellertid behöva införas på lagnivå och ligger därmed utanför Diggs uppdrag att föreslå. Digg anser också att en förordning som reglerar det övergripande ansvaret för den nationella digitala infrastrukturen, så som vi föreslår, är ett första steg mot en mer sammanhållen reglering av nationell digital infrastruktur.

5.3 Kostnader och nyttor

5.3.1 Nyttor för offentliga aktörer

Den nationella digitala infrastrukturen leder i sin helhet, under förutsättning att de ingående delarna används, till kostnadsbesparingar för offentliga aktörer, som kan återanvända befintliga lösningar inom infrastrukturen i stället för att ta fram egna lösningar.

Den förordning vi föreslår reglerar emellertid inte tillhandahållandet av de specifika lösningarna inom infrastrukturen, där de största nyttorna för offentliga aktörer uppstår. Den reglering som vi föreslår bedöms istället minska kostnader på sikt genom att det blir tydligt för offentliga aktörer vilka lösningar som finns att använda idag och vilka lösningar som kommer att finnas för användning i framtiden. Detta förenklar för offentliga aktörer att hitta vilka lösningar som finns och det underlättar deras planering av sin verksamhet. Samhället som helhet gynnas av förstärkt förmåga inom totalförsvaret, och att totalförsvarets behov beaktas i planeringen av infrastrukturen

---

⁵³ 7 b § förordning (2013:1031) med instruktion för E-hälsomyndigheten.

⁵⁴ Digg ser emellertid att viss styrning ändå kommer att kunna ges i form av nationella interoperabilitetslösningar enligt förslag till lag och förordningen om den offentliga förvaltningens interoperabilitet som föreslås i SOU 2023:96, se avsnitt 2.4.

skapas nytta hos anslutna aktörer och användare genom att utveckla den digitala robustheten på infrastrukturnivå.

5.3.2 Kostnader för Digg

Digg har redan idag finansiering genom förvaltningsanslag och sakanslag för sitt arbete med samordning av den nationella digitala infrastrukturen, och har aviserat fortsatt anslag för kommande år. Under förutsättning att den finansieringen kvarstår bedömer Digg att uppgifterna i förordningen att långsiktigt planera, årligen rapportera till regeringen, övergripande ansvar för interoperabilitet och att föra förteckning inte kräver ytterligare finansiering.

Merkostnader uppstår genom den utökade uppgiften att i den långsiktiga planeringen av infrastrukturen beakta totalförsvarets behov. Digg behöver öka sin förmåga att fånga in behov från olika aktörer inom totalförsvaret och behov hos anslutna aktörer och användare avseende cybersäkerhet och nya krav på robusthet i den digitala infrastrukturen. Det krävs även ökad kapacitet att samarbeta med statliga myndigheter, regioner och kommuner kring totalförvarsfrågor.

Digg beräknar att kostnaden för detta över fem år uppgår till 48 miljoner kronor. För 2026 är kostnaden 6,6 mkr, för år 2027 8,4 mkr, för år 2028-2030 11 mkr årligen.

5.3.3 Kostnader för andra statliga myndigheter

De förslag vi lämnar ger inga direkta kostnader för andra statliga myndigheter.

De förslag vi lämnar bedöms på sikt minska kostnader för statliga myndigheter i och med att de kommer att kunna använda gemensamma lösningar inom den nationella digitala infrastrukturen istället för att ta fram egna lösningar som tillgodoser samma behov.

De förslag vi lämnar som innebär krav på bedömning av huruvida en digital lösning är nödvändig att tillhandahålla eller inte bedöms inte medföra några väsentliga extra kostnader för statliga myndigheter utan det bör anses rymmas inom det ansvar som de statliga myndigheterna redan har enligt myndighetsförordningen.

5.4 Skyldigheter som följer av anslutning till den europeiska unionen

Förslagen bedöms inte påverka de skyldigheter som följer av anslutning till den europeiska unionen.

Enligt vår syn kan digitala lösningar som ska tas fram enligt EU-rätten, som exempelvis metadataförteckningar, den digitala plånboken och digitala lösningar för bevisutbyte ingå i den nationella digitala infrastrukturen och ska utformas i enlighet med de krav på interoperabilitet som ska prägla infrastrukturens ingående delar. Sådan styrning är emellertid subsidiär till eventuell styrning som träffar de digitala lösningarna enligt EU-rätten och kan aldrig ha företräde framför dem.